

Цигуларката

Цигуларката свиреше всеки ден на различни места в София. Свиреше на „Витошка“, свиреше пред един от безистените на площад „Славейков“ и дори когато минаваше трамваят и железните му колела стържеха в железните релси тъй, сякаш някой исполин вади мечи си от ножницата, тя пак продължаваше да свири. Свиреше със затворени очи, в унес, забравила, че се намира на тротоара, сред минувачите и че в изтритото кадифе на разтворения калъф на цигулката ѝ проблясват само няколко монети. Не, казвам, тя не се плашеше от шума, тя свиреше по такъв начин, сякаш се намира в най-голямата зала с великолепна акустика, сякаш я слушат пет хиляди човека и в края на изпълнението ѝ те ще избухнат в аплодисменти и ще станат на крака. А диригентът, издокаран като някой голям черен гарван във фрак, ще ѝ подаде ръка и ще я изведе отпред на сцената, за да приеме оvationите.

Тя наистина работеше като цигуларка във филхармонията на един от провинциалните градове, но там ангажиментите ѝ бяха редки и за да подпомага бюджета си и да може да гледа възрастната си майка и дъщеря си, през свободното време свиреше по улиците на София.

Свиреше още в подлеза на метрото на площад „Св. Неде-

ля“, свиреше понякога по „Графа“, на онова място, където тротоарът е по-широк, но най-много цигуларката обичаше да свири по „Витошка“, защото там трамваи не минават. Но хората от близката кооперация се оплакали, обясни ми веднъж тя, че пречи на почивката им от два до четири и няколко пъти полицаите официално я предупредили да изчезва. А толкова хубаво лъкът на цигулката ѝ се стрелкаше като мълния в огромната черна витрина до нея. Бяхме правили преди време документален филм за уличните музиканти на София и тя се превърна в един от героите на филма. Заснехме я точно тук, на „Витошка“, и кадрите, в които силуетът ѝ се мята като пламък в огромната черна витрина, а лъкът на цигулката проблясва като мълния, станаха неповторими. В това филмче заснехме още двамата слепи музиканти на „Славейков“, онзи с акордеона и онзи с китарата, които като кентаври препускаха със старите си градски песни през уличния грохот и които са толкова добри в безхитростното си изкуство, че дори умееха да спират времето – нерядко съм забелязвал как хората изведнъж замръзват до тях и изтриват по някоя сълза; заснехме също индианците от Перу с техния вечен полет на кондора, с пушеците и ресните по якетата, нищо че трима от индианския оркестър си бяха чисти българи

и само един наистина имаше в зениците си ониксовия блясък от погледа на инките. Заснехме и гайдаря Петър Бонев, онзи гайдар с чановите от Стара Загора, единственият джазмузикант сред гайдарите. Но цигуларката си остана гвоздеят на филма. Веднъж тя ми каза:

- Имате много здраве от майка ми.
- Че коя е майка ви? – попитах. – Аз познавам ли я?
- Тя е една жена, която леко науцва. Идвала е на всичките премиери на книгите ви. Поръча, когато ви видя, специално да ви поздравя.

Сетих се за тази жена. Бях я запомнил. Тя наистина следваше през годините премиерите на книгите ми с постоянството на албатрос, който лети след кораба. Благодарих за поздравите. Стана ми драго, на всеки би му станало драго. Но се сетих, че на последната премиера не я видях.

- На последната премиера я нямаше – рекох.
- Тя вече ходи много трудно. Искам да ѝ сменя ставата на крака. Но трябва да изкарам пари. И цигуларката отново намести цигулката под брадичката си и започна да свири. Неволно погледнах в калъфа. Там се търкаляха няколко монети. Хората наоколо бързаха и се бутаха, никой не обръщаше внимание на музиката. Но цигуларката свиреше. Свиреше в унес, със затворени очи. Свиреше така, сякаш се намира в най-голямата зала и свири пред пет хиляди човека. И почувствах истинска гордост, че моята читателка има такава дъщеря.

Деян Енев

Илюстрация: Луиза Станева

